

Wrzesień, 2015 r.

Porównanie wysokości prowizji i opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym w okresie grudzień 2014 r. – czerwiec 2015 r.

Wrzesień, 2015 r.

**Porównanie wysokości prowizji
i opłat związanych z rozliczeniami
pieniężnymi w złotych
w polskim sektorze bankowym
w okresie grudzień 2013 r. – czerwiec 2014 r.**

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi rozliczeniowe w wybranych bankach	5
2. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych	11
3. Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych	16
3.1. Wpłata gotówkowa na rachunek bankowy	16
3.2. Przekaz pieniężny	19
4. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych produktów bankowych w okresie od 2005 r.	24
5. Podsumowanie	27
6. Załączniki	30

Wprowadzenie

Materiał poniższy, przygotowywany przez Departament Systemu Płatniczego cyklicznie, w odstępach półrocznych od 2005 r., dotyczy problematyki opłat i prowizji najbardziej istotnych z punktu widzenia rozliczeń pieniężnych w złotych w polskim sektorze bankowym, w zakresie płatności detalicznych osób fizycznych. Zgodnie z przyjętym w 2005 r. założeniem, do analizy wybrane zostały konta, które spośród ofert danego banku wydają się najbardziej standardowe. Większość analizowanych banków poza kontem wybranym do niniejszego opracowania oferuje również inne rachunki bankowe o różnej funkcjonalności, kierowane do poszczególnych segmentów klientów, niekiedy na bardziej preferencyjnych warunkach (tj. tańsze), co pozwala klientowi na swobodę wyboru konta najlepiej dostosowanego do jego potrzeb, a niekiedy rachunki droższe, co wynika z poszerzonego w stosunku do standardowego zakresu usług świadczonych w ramach konta. Ze względu jednak na porównywalność danych, jak i na ograniczony zakres analizy w związku z przyjętą zasadą uwzględniania w analizie tylko standardowego typu rachunku bankowego, oferty takie nie są w niej uwzględnione. Analogicznie, zgodnie z dotychczasowymi założeniami, poniższa analiza obejmuje karty debetowe, które są dołączane do analizowanych w materiale standardowych rachunków, pozostawiając poza tą analizą inne karty debetowe oraz karty kredytowe i obciążeniowe, w ramach których mogły mieć miejsce w analizowanym okresie podwyżki.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę wysokości prowizji i opłat pobieranych przez polskie banki z tytułu realizacji płatności w złotych w czerwcu 2015 r., porównanie otrzymanych danych z grudniem 2014 r. oraz wskazanie tendencji zmian średnich cen ważonych dla poszczególnych produktów bankowych w okresie od 2005 r.

Uzupełniającymi elementami przedstawianej analizy są:

- porównanie opłat za wpłaty gotówkowe na rachunki bankowe, pobieranych w bankach, z opłatami za podobne usługi na Poczcie Polskiej oraz u wybranych większych pośredników finansowych,
- porównanie opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych za pośrednictwem Poczty Polskiej oraz firm Western Union i MoneyGram, które uznano za najbardziej reprezentatywne dla tej usługi finansowej.

Obecna analiza prezentuje dane o 18 bankach. Nie uwzględnia ona w stosunku do poprzedniej analizy BNP Paribas Banku Polska S.A., który w pierwszej połowie 2015 r. połączył się z BGŻ S.A. Fuzja prawna miała miejsce w dniu 30 kwietnia 2015 r., połączenie wizerunkowe zaś w dniu 26 czerwca 2015 r., w wyniku czego pojawił się nowy podmiot - Bank BGŻ BNP Paribas, siódmy co do wielkości bank w Polsce pod względem aktywów. W poprzednio analizowanym półroczu fuzja dotyczyła Nordea Banku Polska S.A., który w dniu 31 października 2014 r. połączył się z PKO Bankiem Polskim S.A. Fuzje i łączenia banków to już niejako trend na rynku polskim. Zjawisko to nie pozostaje bez wpływu na politykę cenową banków. Naturalną konsekwencją takich działań jest ujednoczenie oferty produktowej i cenowej banków, co niejednokrotnie wiąże się z podniesieniem cen w banku przejmowanym. Pochodną takich fuzji jest również mniej banków na rynku i mniejsza konkurencja, czyli element ukierunkowujący również na wzrost cen.

1. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi rozliczeniowe w wybranych bankach

Dla potrzeb niniejszego opracowania, na podstawie ogólnie dostępnych informacji (m.in. ze stron internetowych banków) zostały zebrane dane o wysokości podstawowych rodzajów prowizji i opłat bankowych dla grupy 18 banków. Wśród wybranych banków znajdują się największe banki sieciowe i kilka mniejszych, co pozwala uznać uzyskane rezultaty za reprezentatywne dla całego sektora bankowego¹. W tabeli dołączonej do niniejszego materiału (Załącznik nr 1) uwzględniono i porównano opłaty pobierane za prowadzenie rachunku, przekazanie środków pieniężnych w formie gotówkowej lub bezgotówkowej (w ramach najbardziej popularnego rachunku dla klientów indywidualnych). Aby wyjaśnić, w jaki sposób banki próbują wpływać na zachowania klientów, wskazano również wysokość opłat za realizację poleceń przelewu w zależności od sposobu komunikowania się klienta z bankiem, a ponadto przedstawiono wysokość opłat za realizację zleceń stałych (są szczególnym rodzajem przelewu) oraz poleceń zapłaty.

Koncentrując się na grupie wybranych 18 banków, w odniesieniu do konkretnych analizowanych elementów, związanych z rozliczeniami pieniężnymi w ramach rachunku bankowego, poszczególne opłaty przedstawiają się następująco:

- Opłata za prowadzenie rachunku – średnia miesięczna opłata² za prowadzenie standardowego rachunku bankowego dla klientów detalicznych w polskich bankach wyniosła 4,09 zł w stosunku do 3,30 zł z grudnia 2014 r. Jest to wzrost o 23,94 % w stosunku do poprzednio analizowanego okresu, przy czym bezpośredni wzrost opłaty za prowadzenie konta w analizowanym okresie miał miejsce w dwóch bankach, tj. w Banku BGŻ BNP Paribas S.A. i Eurobanku S.A., a w trzech innych bankach z analizowanej grupy zmiany dotyczyły zmiany nazwy konta w ofercie. Zmiany te przedstawiają się następująco:
 - **Bank BGŻ BNP Paribas S.A.** - bank wprowadził z dniem 15 czerwca 2015 r. Konto Praktyczne w ramach promocji „Konto Aktywna Pensja”. Promocja dotyczy osób, które nie miały wcześniej (w ciągu ostatnich 6 miesięcy) konta w tym banku. Prowadzenie konta jest darmowe, pod warunkiem że miesięczne wpływy z wynagrodzenia/renty/emerytury kierowane na konto wynoszą co najmniej 1000 zł. W przypadku niespełnienia tego warunku opłata wynosi 10 zł, przy czym warunek ten nie dotyczy osób w wieku 13-26 lat. Oprocentowanie w wysokości 4% w skali roku obejmuje tylko środki do wysokości wpływu na rachunek z tytułu wynagrodzenia/renty/emerytury, a maksymalna kwota objęta tym oprocento-

1 Na dzień 30 czerwca 2015 r. suma bilansowa wszystkich banków komercyjnych wynosiła 1,47 bln zł (dane NBP). Udział 18 analizowanych banków w grupie wszystkich banków w zakresie sum bilansowych wyniósł 84,02%.

2 Prezentowane w tym rozdziale średnie ceny usług bankowych są średnimi arytmetycznymi z opłat w poszczególnych bankach.

waniem wynosi 5 000 zł. Warunkiem skorzystania z promocyjnego oprocentowania środków na rachunku jest aktywna karta do konta. Promocyjne oprocentowanie obowiązuje przez 12 miesięcy od założenia rachunku. Konto Praktyczne zastąpiło dotychczas oferowane i analizowane przez NBP Konto Nr 1. Konto Nr 1, oferowane z kartą debetową i kosztowało 0 zł, pozostało w obsłudze na niezmiennych warunkach.

- **Credit Agricole Bank Polska S.A.** - od dnia 1 kwietnia 2015 r. Bank podniósł opłatę za konto PROSTOoszczędzające z 4,00 zł do 4,90 zł. Jest to opłata stała, bez warunków uprawniających do jej zwolnienia.
- **Bank Pocztowy S.A.** - z dniem 1 kwietnia 2015 r. mocno uprościł ofertę, wycofał z oferty Pocztove Konto Nestor, zostawiając tylko jeden podstawowy ROR: Konto ZawszeDarmowe. Jak sama nazwa wskazuje, rachunek ten będzie zawsze prowadzony za darmo, tj. z gwarancją niezmienności. Opłata w wysokości 5 zł pojawia się natomiast przy karcie debetowej, ale ma ona charakter warunkowy i można jej uniknąć, wykonując transakcje na kwotę minimum 300 zł.
- **Raiffeisen Bank Polska S.A.** - na początku marca 2015 r. wprowadził Wymarzone Konto, które jest dożywotnio bezpłatne (gwarancja niezmienności) a środki na koncie są procentowane. Konto ma szeroki zakres assistance, jest przeznaczone zarówno dla nowych klientów, jak i dotychczasowych, którzy mogą korzystać z takich samych produktów na identycznych warunkach bez ponoszenia tzw. opłat antymigracyjnych. Opłata pojawia się w przypadku karty debetowej - jest to sztywna opłata w wysokości 3 zł, przy czym karta nie jest obowiązkowa. Opłata za kartę ma być na zawsze w tej samej wysokości. Jest to produkt, który łączy cechy ROR-u, konta oszczędnościowego i lokaty. Rachunek jest oprocentowany, a wysokość stawki oprocentowania zależy od wysokości środków zgromadzonych na rachunku. Środki do 3 000 zł oprocentowane są na poziomie 0,5 proc. Powyżej 3 000 zł oprocentowanie jest wyższe i wynosi 1,5 proc. - jak na koncie oszczędnościowym, a powyżej 10 000 zł oprocentowanie wynosi 2 proc., czyli jak na produktach depozytowych. Nie ma limitu środków, powyżej którego pieniądze klientów nie są oprocentowane. Konto Wymarzone zastąpiło Konto Wygodne, które zostało wycofane z oferty z dniem 15.06.2015 r., jest w obsłudze i które było przedmiotem dotychczasowej analizy. Dla Konta Wygodnego warunkiem uprawniającym do obniżenia opłaty za prowadzenie konta były wpływy na poziomie co najmniej 1.500 zł miesięcznie, w pozostałych przypadkach miesięczna opłata za prowadzenie konta wynosiła 8 zł. Opłata miesięczna za korzystanie z karty wynosiła 0 zł, jeśli liczba zaksięgowanych transakcji bezgotówkowych kartą debetową wynosiła co najmniej 6, zaś gdy liczba zaksięgowanych transakcji bezgotówkowych wynosiła mniej niż 6, opłata za kartę wynosiła 6 zł.
- **mBank S.A.** - od dnia 16 lutego 2015 r. bank wprowadził eKonto mobilne plus dla klientów korzystających z kanałów mobilnych, ale także z placówek banku. Opłata za eKonto mobilne plus wynosi 0 zł, jeżeli suma wpływów na rachunek wynosi minimum 1.000 zł. W przypadku nie spełnienia warunku opłata wynosi 5 zł. Opłata za kartę debetową wynosi 0 zł, jeśli wartość miesięcznych transakcji bezgotówkowych wyniesie min. 200 zł, w przeciwnym wypadku kosztuje 4 zł. Środki na rachunku do kwoty 3 000 zł są oprocentowane w wysokości 4%, powyżej tej kwoty są już nieoprocentowane. Konto uprawnia do darmowej wypłaty z ban-

komatów na całym świecie, do bezpłatnych przelewów w kanałach elektronicznych i w placówce banku, bezpłatnej realizacji poleceń zapłaty i bezpłatnych wpłat i wypłat gotówkowych.

- **Euro Bank S.A.** - od 5.04.2015 r. nazwa pakietu Online uległa zmianie na pakiet Active. Warunki cenowe dotyczące konta i karty debetowej pozostały bez zmiany. Konto Active kosztuje 0 zł, gdy suma wpływów na to konto w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym pobranie opłaty wynosi minimum 1.500 zł lub średnie saldo konta (z uwzględnieniem lokat i rachunków oszczędnościowych) w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym pobranie opłaty wyniosło minimum 15.000 zł lub rachunek bieżący jest wykorzystywany do spłaty rat kredytu hipotecznego/gotówkowego/ konsolidacyjnego udzielonego przez Euro Bank S.A. na kwotę minimum 1.500 zł lub posiadacz rachunku jest użytkownikiem głównej karty kredytowej w Euro Banku S.A. i na rachunku karty w miesiącu poprzedzającym pobranie opłaty rozliczone zostały minimum 3 transakcje bezgotówkowe wykonane tą kartą oraz kwota limitu kredytowego wynosi minimum 500 zł. W pozostałych przypadkach opłata wynosi 9 zł. Opłata miesięczna za użytkowanie karty debetowej Visa Electron w wysokości 3,45 zł i kart debetowej MasterCard Debit w wysokości 3,95 zł jest zwracana pod warunkiem wykonania transakcji bezgotówkowych na kwotę min. 200 zł. Konto wyróżnia promocyjne oprocentowanie środków na rachunku, które wynosi 2% w skali roku dla salda do 1.500 zł, zaś promocja ta trwa od 10.04.2015 r. do 31.12.2015 r.
- **Bank Ochrony Środowiska S.A.** - wprowadził w maju 2015 r. do oferty nowe konto - EKOkonto bez Kosztów. Jednocześnie z oferty Banku zostało wycofane EKOkonto Internetowe. Warunki cenowe nowego konta to 0 zł opłaty za jego prowadzenie, opłata ma charakter stały, nie jest uwarunkowana. Ponadto konto cechują bezpłatne przelewy w kanałach elektronicznych, bezpłatne polecenia zapłaty i darmowe wypłaty gotówki z bankomatów w kraju. Opłata za kartę debetową jest warunkowa i wynosi 0 zł w przypadku dokonania i rozliczenia w danym miesiącu transakcji bezgotówkowych na kwotę 300 zł, w przypadku niespełnienia tego warunku opłata wyniesie 5 zł. Posiadacz tego konta ma możliwość skorzystania z podwyższonego oprocentowania Konta oszczędnościowego Więcej za Mniej. Jest to 4% w skali roku, pod warunkiem dokonania miesięcznego wpływu 1.000 zł na EKOkonto bez Kosztów, 3,5% w przypadku braku wpływu środków na konto.

Opłata za obsługę konta w analizowanych bankach ma w większości charakter opłaty miesięcznej i warunkowej. Wysokość opłaty waha się w przedziale od 0,00 zł do 12,00 zł. W analizowanym półroczu zmalała liczba banków (z 9 do 7), w których opłata ma charakter warunkowy, a spełnienie warunków uprawnia do zwolnienia z tej opłaty. Wśród tych 7 banków w 4 warunkiem uprawniającym do zwolnienia z miesięcznej opłaty za prowadzenie konta są wpływy miesięczne w przedziale od 1.000 zł do 3.500 zł (Alior Bank S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A. i mBank S.A.), w 2 innych warunki są mieszane, w Banku Millennium S.A. są to wpływy na poziomie co najmniej 1.000 zł oraz co najmniej jedna płatność bezgotówkowa kartą, a w Euro Banku S.A. są to wpływy na poziomie minimum 1.500 zł lub średnie saldo konta na poziomie minimum 15.000 zł lub rachunek bieżący jest wykorzystywany do spła-

ty rat kredytów udzielonych przez Euro Bank S.A. na kwotę minimum 1.500 zł lub posiadacz rachunku jest użytkownikiem głównej karty kredytowej w Euro Banku S.A. i na rachunku karty rozliczone zostały minimum 3 transakcje bezgotówkowe wykonane tą kartą oraz kwota limitu kredytowego wynosi minimum 500 zł. W pozostałych 11 bankach miesięczna opłata za prowadzenie rachunku ma charakter bezwarunkowy i wynosi 0 zł w 5 bankach (Bank Zachodni WBK S.A., Bank Poczty S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Raiffeisen Bank Polska S.A. i Getin Noble Bank S.A.) lub jest to określona kwota w 6 pozostałych bankach (Bank BPH S.A., Bank Pekao S.A., BOŚ S.A., ING Bank Śląski S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy i Credit Agricole Bank Polska S.A.).

- Opłata za realizację polecenia przelewu w oddziale – średnia opłata w czerwcu 2015 r. wyniosła 6,59 zł i w stosunku do grudnia 2014 r. (6,34 zł) uległa podwyższeniu o 3,94%. 4 banki podniosły opłatę za realizację polecenia przelewu w oddziale i zmiany te przedstawiają się następująco:
 - BPH S.A. – dla Lubię to!Konto z 8,99 zł do 9,00 zł,
 - Bank Zachodni WBK S.A. – z 7,00 zł do 8,00 zł,
 - Krakowski Bank Spółdzielczy – z 2,00 zł do 2,30 zł,
 - Credit Agricole Bank Polska S.A. – z 7,00 zł do 8,90 zł.

Opłaty za realizację przelewu w oddziale obowiązują w 17 na 18 analizowanych banków i utrzymują się w przedziale od 0 zł do 10,00 zł. Wzrost tej opłaty w 4 na 18 analizowanych banków jest potwierdzeniem utrzymującego się od dłuższego czasu trendu preferującego klientów aktywnych i chętnych do korzystania z nowoczesnych kanałów obsługi i narzędzi, pozwalających na zdalne wykonywanie transakcji. Aktywność i sposób komunikacji klienta z bankiem mają coraz większe znaczenie dla wysokości ponoszonych przez niego opłat związanych z prowadzeniem rachunku czy używaniem karty debetowej. Opłaty tej nie ponosi klient, realizujący przelew w oddziałach Banku BPH S.A.

- Opłata za realizację przelewu przez telefon – średnia opłata w czerwcu 2015 r. wyniosła 2,81 zł, co stanowi wzrost o 6,04 % w stosunku do grudnia 2014 r. (2,65 zł). Opłata wzrosła w dwóch bankach:
 - Bank BPH S.A. – Lubię to!Konto z 1,99 zł do 4,00 zł,
 - Credit Agricole Bank Polska S.A. – z 3,00 zł do 5,90 zł.

Opłaty za realizację przelewu przez telefon obowiązują w 13 na 18 analizowanych banków i utrzymują się w przedziale od 0 zł do 10,00 zł. Opłaty tej nie ponosi klient, realizujący przelew telefonicznie w ING Banku Śląskim S.A., Banku BPH S.A., Banku Zachodnim WBK S.A. oraz BOŚ S.A. Z opcji takiej nie mogą skorzystać posiadacze kont standardowych w Krakowskim Banku Spółdzielczym i Euro Banku S.A.

- Opłata za realizację przelewu za pośrednictwem Internetu – średnia opłata utrzymała się w zasadzie na tym samym poziomie i wynosi 0,09 zł (w poprzednio analizowanym półroczu 0,08 zł). Żaden bank nie wprowadzał zmian cenowych za realizację przelewu przez Internet. Niewielka zmiana wynika z nieuwzględnienia w obecnej analizie BNP Paribas Bank Polska S.A. na skutek połączenia z BGŻ S.A.

W zdecydowanej większości, tj. w 15 na 18 analizowanych banków, realizacja przelewu przez Internet odbywa się za darmo. Opłatę taką ponoszą jedynie klienci trzech banków, tj. Banku Polska Kasa Opieki S.A. (0,50 zł), Deutsche Banku Polska S.A. (0,50 zł) i Krakowskiego Banku Spółdzielczego (0,60 zł).

- Opłata za realizację polecenia zapłaty – średnia opłata w czerwcu 2015 r. wyniosła 0,24 zł i była nieco wyższa od opłaty w grudniu 2014 r., która wynosiła 0,22 zł. Żaden bank nie wprowadzał zmian cenowych za realizację polecenia zapłaty. Niewielka zmiana wynika z nieuwzględnienia w obecnej analizie BNP Paribas Bank Polska S.A. na skutek połączenia z BGŻ S.A.

Podobnie jak polecenie przelewu przez Internet, polecenie zapłaty jest też preferowaną przez banki formą rozliczeń, gdyż w zdecydowanej większości analizowanych banków nie ma opłaty za realizację polecenia zapłaty. W analizowanym półroczu, podobnie jak w poprzednim, tylko 2 z 18 analizowanych banków pobierały taką opłatę. Były to: PKO Bank Polski SA (1,00 zł) i Krakowski Bank Spółdzielczy (3,00 zł).

- Opłata za realizację zlecenia stałego – średnia opłata za czerwiec 2015 r. dla tej usługi wyniosła 0,50 zł i była nieco wyższa w stosunku do opłaty w grudniu 2014 r. wynoszącej 0,47 zł. Żaden z analizowanych banków nie wprowadzał zmian cenowych w tym zakresie, natomiast niewielka różnica wynika z nieuwzględnienia w obecnej analizie BNP Paribas Bank Polska S.A. na skutek połączenia z BGŻ S.A.

Większość analizowanych banków nie pobierała w czerwcu 2015 r. opłaty za realizację zlecenia stałego. Opłatę taką ponoszą klienci 4 z 18 analizowanych banków, tj. w Euro Banku S.A. (5,00 zł), Krakowskim Banku Spółdzielczym (2,50 zł), Banku Polska Kasa Opieki S.A. (1,00 zł) i Banku Ochrony Środowiska S.A. (0,50 zł).

- Opłaty za realizację wpłaty gotówkowej na rachunek w innym banku – w przypadku tej usługi ceny w bankach wzrosły w porównaniu do poprzednio analizowanego okresu. Średnia cena tej usługi wyniosła min. 15,55 zł, maks. 0,79% kwoty wpłaty (w grudniu 2014 r. wynosiła ona min. 13,17 zł, maks. 0,76% kwoty wpłaty). Oznacza to wzrost minimalnej stawki o 18,07% i jest on spowodowany podwyżką opłaty za wpłaty gotówkowe w 2 bankach:
 - Bank BPH S.A. – z min. 15,00 zł max 0,75% do min. 20,00 zł max 0,75%,
 - Bank Zachodni WBK S.A. – z min. 7,00 zł max 1% do min. 20 zł max 1%.

W przypadku tej usługi tylko w części banków istnieje możliwość dokonywania wpłat gotówkowych przez osoby nieposiadające rachunku w tym banku na rachunek w innym banku. Obecnie w grupie 18 analizowanych banków usługę taką proponuje 12 banków (PKO BP S.A., Bank BPH S.A., BZ WBK S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A., BOŚ S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy, Alior Bank S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., Euro Bank S.A., BNP Paribas Bank Polska S.A.).

- Opłata za prowadzenie konta internetowego – banki oferują klientom w ramach tzw. bankowości internetowej (elektronicznej) klasyczne konta internetowe (czyli takie, w których kontakt z bankiem odbywa się wyłącznie z wykorzystaniem ww. kanału komunikacji) lub umożliwiają klientowi, w ramach klasycznego rachunku typu ROR, składanie dyspozycji przez Internet. Za prowadzenie konta internetowego banki nie pobierają opłat, a realizacja przelewów tym kanałem często jest bezpłatna lub jej koszt jest minimalny. Tylko Inteligo jest klasycznym kontem internetowym, natomiast ING Direct w ING Banku Śląskim S.A., Lubię to konto! W Banku BPH S.A., Pakiet Active w Euro Banku S.A., Konto Aktywne w Raiffeisen Banku Polska S.A. oraz eKonto mobilne i wprowadzone w analizowanym półroczu eKonto mobilne plus w mBanku S.A. umożliwiają klientom dodatkowo złożenie przelewu w oddziale. W I półroczu 2015 r. nie były wprowadzane zmiany cenowe w zakresie ww. kont internetowych.

Szczegółowe informacje nt. opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku bankowego oraz realizację wpłaty gotówkowej, polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w czerwcu 2015 r. w odniesieniu do grudnia 2014 r. prezentuje Załącznik nr 1.

2. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych

Do materiału została dołączona także tabela, w której uwzględniono i porównano stosowane przez polskie banki opłaty związane z wydaniem i obsługą kart debetowych (Załącznik nr 2). Opłaty te dotyczą w szczególności: wydania lub użytkowania karty debetowej, wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej w bankomatach (własnych, innych sieci w kraju i za granicą) oraz usługi cash back.

Podstawowe opłaty związane z użytkowaniem karty debetowej kształtują się następująco:

- opłata za wydanie karty - bez zmian w stosunku do poprzedniego półrocza, utrzymane zostały opłaty za wydanie karty wprowadzone w II półroczu 2014 r. przez 2 banki:
 - Alior Bank S.A. – opłata za wydanie/ wznowienie karty płatniczej wydanej do rachunku w wysokości 10,00 zł, opłata pobierana jest w momencie wydania/ wznowienia karty i ma charakter warunkowy. Opłata za wznowienie karty nie zostanie pobrana, gdy w okresie 3 ostatnich miesięcy przed datą wydania karty klient przynajmniej raz spełnił warunek, uprawniający do zwolnienia z tej opłaty.
 - mBank S.A. – od 5.02.2015 r. obowiązuje wprowadzona w ubiegłym półroczu dla rachunku eKonto, eKonto z darmowymi bankomatami, eKonto mobilne i eKonto mobilne plus opłata za wydanie lub odnowienie Karty Visa payWave/ MasterCard PayPass do drugiego i kolejnych rachunków tego samego typu w wysokości 10,00 zł oraz opłata za wydanie duplikatu ww. kart wysokości 15,0 zł. Opłata za wydanie duplikatu ww. kart dotyczy też mKonta Multi.
- opłata za użytkowanie karty – opłata ta w analizowanych bankach ma charakter opłaty miesięcznej i w zdecydowanej większości banków warunkowej. Wysokość opłaty waha się w przedziale od 0 zł do 10,00 zł. Podniesienie, w analizowanym okresie, najwyższej opłaty progowej za kartę debetową z 9,00 zł do 10,00 zł wynika z podwyżki cenowej w Deutsche Banku S.A. Średnia opłata w czerwcu 2015 r. wynosiła 3,71 zł i była wyższa o 38,43% w stosunku do poprzedniego okresu (2,68 zł). Bezpośredni wzrost opłaty miesięcznej za użytkowanie karty miał miejsce w 5 bankach. Zmiany te przedstawiają się następująco:
 - Bank Zachodni WBK S.A. – miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej MasterCard Omni/ MasterCard Payback Omni do Konta Godnego Polecenia została podniesiona z 0,00 zł do 7,00 zł,
 - mBank S.A. – miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej Visa PayWave/ MasterCard Pay Pass wzrosła z 4,00 zł do 6,00 zł,
 - Deutsche Bank PBC S.A. – miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej Visa Electron wzrosła z 5,00 zł do 10,00 zł,
 - Credit Agricole Bank Polska S.A. – miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej Visa Electron wzrosła z 3,00 zł do 3,90 zł,

- Raiffeisen Bank Polska S.A. – miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej MasterCard wzrosła z 0,00 zł do 3,00 zł.

W jednym z analizowanych banków miała miejsce obniżka miesięcznej opłaty za użytkowanie karty debetowej z 9,00 zł do 7,00 zł. Dotyczy to Banku BGŻ PNB Paribas S.A. i nowej jego oferty w zakresie rachunku osobistego, tj. Konta Praktycznego i wydawanej do niego karty debetowej MasterCard. Opłata ma charakter warunkowy i nie jest pobierana w przypadku dokonania miesięcznych transakcji bezgotówkowych na kwotę co najmniej 300 zł.

Jeśli chodzi o warunki uprawniające do zwolnienia z opłat za użytkowanie karty, banki stosują 2 rodzaje warunków, są to:

- minimalna wartość miesięcznych operacji bezgotówkowych,
- minimalna liczba transakcji bezgotówkowych.

W 4 na 18 analizowanych banków miała miejsce zmiana warunków uprawniających do zwolnienia z opłaty za kartę, polegająca na ich zaostrzeniu. Dotyczy to następujących banków:

- PKO BP S.A. – zmiana warunku dla karty debetowej PKO Ekspres polega na zmniejszeniu liczby progów kwotowych uprawniających do zwolnienia z miesięcznej opłaty za jej użytkowanie. Aktualnie karta kosztuje 0 zł, gdy wartość operacji bezgotówkowych dokonanych kartą do rachunku wynosi miesięcznie min. 300 zł, w przypadku niespełnienia tego warunku karta kosztuje 6,90 zł. Dotychczasowy warunek zawierał trzy progi kwotowe, gdyż opłata wynosiła: 0 zł w przypadku transakcji bezgotówkowych na kwotę minimum 300 zł kartą debetową wydaną do rachunku, 3,90 zł w przypadku transakcji bezgotówkowych na kwotę min. 100 zł, ale nie więcej niż 300 zł, i 6,90 zł, gdy wartość transakcji bezgotówkowych była mniejsza niż 100 zł. Ponadto PKO BP podniósł opłaty i zmienił warunki uprawniające do zwolnienia z tych opłat w stosunku do kart debetowych PKO Ekspres wydanych do pakietów, wycofanych z oferty, które były wcześniej przedmiotem naszej analizy. Dotyczy to SUPERKONTA (umowy zawarte do 13 marca 2011 r.) i PKO Konto za Zero (umowy zawarte do 30 września 2014 r.). W odniesieniu do SUPERKONTA opłata roczna za obsługę karty debetowej PKO Ekspres wzrosła z 29 zł do 39 zł. W odniesieniu do PKO Konto za Zero wzrosła – dla zwolnienia z tej opłaty - wymagana miesięczna wartość transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą debetową PKO Ekspres wydaną do rachunku ze 150 zł do 300 zł i wzrosła miesięczna opłata warunkowa za obsługę ww. karty z 3,90 zł do 4,90 zł.
- ING Bank Śląski S.A. – dla kart debetowych Visa Zbliżeniowa wydanych do KONTA Komfort i KONTA Direct wzrosła wartość wymaganych transakcji bezgotówkowych uprawniających do zwolnienia z opłaty za kartę debetową wydaną do rachunku z 200 zł do 300 zł,
- mBank S.A. – dla kart debetowych Visa payWave i MasterCard PayPass wydawanych do konta eKonto wzrosła wartość transakcji bezgotówkowych uprawniająca do zwolnienia z tej opłaty ze 100 zł do 300 zł,
- Deutsche Bank PBC S.A. – dla kart debetowych Visa wzrosła wartość transakcji bezgotówkowych uprawniająca do zwolnienia z tej opłaty z 200 zł do 700 zł.

Większość banków kontynuuje praktykę polegającą na tym, że ustalona miesięczna opłata za kartę nie jest pobierana bądź jest zwracana w przypadku dokonania kartą w ciągu miesiąca określonej liczby transakcji bezgotówkowych (w analizowanych bankach jest to przedział od 1 do 4 transakcji, obniżenie górnej liczby transakcji w analizowanym półroczu z 6 do 4 wynika ze zmiany w ofercie Raiffeisen Bank Polska S.A. który z warunku ilościowego – wymaganych 6 transakcji kartą - przeszedł na warunek wartościowy – wymagana wartość transakcji wynosi min. 350 zł lub transakcji o wartości powyżej określonego przez bank limitu kwotowego (w analizowanych bankach przedział kwotowy waha się od 100 zł do 700 zł, wzrost górnej wartości wymaganych transakcji wynika ze zmiany warunku w Deutsche Banku PBC S.A. z 200 zł do 700 zł). Spośród 18 analizowanych banków, w 13 bankach miesięczna opłata za użytkowanie karty ma charakter warunkowy (PKO BP S.A., ING Bank Śląski S.A, Bank BPH S.A., mBank S.A, Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Pocztowy S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Alior Bank S.A., Euro Bank S.A., Getin Noble Bank S.A. i Raiffeisen POLBANK S.A.), w 5 ma charakter bezwarunkowy i kształtuje się w przedziale od 3,00 zł do 7,00 zł (Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy i Credit Agricole Bank Polska S.A.), Dokładny opis takich przypadków zawierają przypisy w Załączniku nr 2.

Pozostałe zmiany dotyczyły podniesienia lub wprowadzenia prowizji za przewalutowanie, ograniczenia sieci bankomatów z darmowymi wypłatami, podniesienia opłaty za wypłaty z bankomatów innych banków oraz podniesienia opłaty za usługę cash back.

- opłaty za przewalutowanie transakcji, zmiany wprowadziły 3 banki:
 - PKO BP S.A. – wzrost z 2% do 3% prowizji za przewalutowanie transakcji realizowanej kartą PKO Ekspres dokonanej w walucie, dla której PKO BP nie prowadzi tabeli kursów,
 - Krakowski Bank Spółdzielczy – wprowadzono prowizję za przewalutowanie transakcji dokonywanych w innej walucie w wysokości 3%,
 - Euro Bank S.A. – wprowadzono prowizję za przewalutowanie transakcji w walucie innej niż PLN w wysokości 3% dla kart Visa, dla kart MasterCard Debit i MasterCard Debit NFC prowizja wynosi 0%.
- wypłata gotówki z użyciem karty debetowej:
 - we własnych bankomatach – wszystkie analizowane banki nie pobierają opłaty za wypłatę gotówki z bankomatu, jeśli transakcja jest dokonywana w bankomatach danego banku lub w sieci współpracującej z bankiem. W analizowanym okresie w 2 bankach miały miejsce zmiany ograniczające dostępność do sieci darmowych bankomatów.
 - Bank Polska Kasa Opieki S.A. - sieć bankomatów, w których można dokonać darmowych wypłat gotówki, dotyczy bankomatów Banku Pekao S.A. Bank zrezygnował z darmowej sieci Euronetu, aktualnie opłata za wypłatę z sieci Euronetu do 30.04.2016 r. wynosi 1,49 zł za każdą transakcję. Po tym okresie taka wypłata będzie kosztowała jak każda inna wypłata w obcym bankomacie, tj. min. 6,00 zł, max 4%.

- Credit Agricole Bank Polska S.A. – dla Konta PROSTOoszczędzającego ograniczono sieć darmowych bankomatów do bankomatów własnego banku (bez bankomatów BZ WBK S.A.). Pozostała za to bez zmiany cenowej dostępna usługa wykupienia bezpłatnych bankomatów w kwocie 6 zł, bez zmiany.

- w innych bankomatach w kraju – w tym przypadku opłatę pobiera zdecydowana większość (13 z 18) banków, a jej wysokość jest dość mocno zróżnicowana i kształtuje się od 3,00 zł do 8,00 zł. Wzrost najniższej stawki z 1,00 zł do 3,00 zł w analizowanym półroczu wynika z podwyżki tej opłaty w Banku Handlowym w Warszawie S.A. Średnia opłata w czerwcu 2015 r. wyniosła 3,58 zł i była niższa o 9,82% w stosunku do opłaty z grudnia 2014 r. (3,97 zł). W części analizowanych banków poziom tych opłat został ustalony jako procent wypłacanej kwoty i waha się w przedziale od 2% do 4,50%, przy czym dodatkowo określona została stawka minimalna w granicach od 1,00 zł do 9,00 zł. W analizowanym okresie zmiany w zakresie tej opłaty wprowadziły 3 banki:
 - Bank Handlowy w Warszawie S.A. – opłata za wypłatę gotówki w obcych bankomatach w kraju kartą Citicard wzrosła z 1 zł do 3 zł,
 - Bank Zachodni WBK S.A. – opłata za wypłatę gotówki z bankomatu obcego dla karty debetowej Master Card Omni i MasteCard Payback Omni wydanej do Konta Godnego Polecenia została obniżona z 5,00 zł do 0 zł,
 - Raiffeisen Bank Polska S.A. – opłata za wypłatę gotówki z bankomatu obcego dla karty debetowej MasterCard wydanej do Wymarzonego Konta wynosi 0 zł, jest to obniżenie w stosunku do analizowanego Konta Wygodnego w poprzedniej analizie z 8,00 zł.

Opłaty za wypłatę w obcych bankomatach w kraju w sposób bezwarunkowy nie pobiera 5 banków: ING Bank Śląski S.A., Bank BPH S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Raiffeisen Bank polska S.A. W 3 innych bankach, tj. w Alior Banku S.A., Banku Millennium S.A. i mBanku S.A., darmowa wypłata jest możliwa pod pewnymi warunkami. W przypadku Alior Banku S.A. warunkiem uprawniającym do zwolnienia z opłaty w wysokości 3,00 zł jest spełnienie warunku, dotyczącego kierowania wpływów na ten rachunek, analogicznego jak przy zwolnieniu z opłaty za prowadzenie konta czy użytkowanie karty debetowej do konta, zaś w przypadku mBanku S.A. po wykupieniu usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów” z opłatą miesięczną w wysokości 5,00 zł dla kont eKonto i eKonto mobilne są możliwe darmowe wypłaty ze wszystkich bankomatów w kraju.

- w bankomatach za granicą – opłatę za tę usługę pobiera 16 z 18 badanych banków, chyba że klient skorzysta z bankomatu należącego do danej grupy bankowej. Do Alior Banku S.A., który nie pobiera takiej opłaty, dołączył w analizowanym półroczu Bank BGŻ BNP Paribas S.A. Konstrukcja opłat jest analogiczna, jak w przypadku wypłat z krajowych bankomatów, innych niż własne. Stawki kształtują się w przedziale od 5,00 zł do 12,00 zł, a w przypadku procentu wypłacanej kwoty stawka waha się od 1% do 4,50% wartości transakcji, przy czym zazwyczaj określona jest również górna granica kwotowa.

W analizowanym okresie opłata ta została obniżona w jednym banku, tj. Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z min. 10,00 zł max 3,00% do 0 zł, co wiąże się z nową ofertą w zakresie konta i karty debetowej po połączeniu z BNP Paribas Bank Polska S.A.

Średnia minimalna stawka w czerwcu 2015 r. wynosiła 7,38 zł, podczas gdy w grudniu 2014 r. wynosiła ona 7,91 zł, natomiast średnia stawka maksymalna liczona procentem od wypłacanej kwoty wynosiła w czerwcu 2015 r. 2,82% (średnia w grudniu 2014 r. 3,03 %). Na średni poziom tej opłaty miała wpływ nowa oferta Banku BGŻ BNP Paribas S.A. oraz nieuwzględnienie w obecnej analizie BNP Paribas Bank Polska S.A., w którym opłata ta wynosiła 7,00 zł.

- opłaty za usługę cash back – jest to usługa, dzięki której klienci mogą wypłacać gotówkę, przy okazji płacenia kartami debetowymi za zakupy w punktach handlowo-usługowych oznaczonych logo VISA cash back lub MasterCard/Maestro cash back, na terenie całego kraju. Warunkiem wypłaty gotówki jest jednoczesne dokonanie płatności bezgotówkowej – nie jest możliwa sama wypłata gotówki. Maksymalna kwota wypłaty wynosi 300 zł (dla kart Visa i MasterCard/Maestro niektórych wydawców) przy każdym dokonywanym zakupie, a gotówkę można pobierać wielokrotnie w ciągu jednego dnia.
- Wśród 18 analizowanych banków usługę cash back oferuje 14 banków. W analizowanym półroczu do grupy banków oferujących tę usługę dołączył Euro Bank S.A. z opłatą 0 zł. Ponadto w analizowanym okresie zmiany w zakresie tej usługi dotyczyły:
 - Banku Zachodniego WBK S.A. – opłata za usługę cash back wzrosła z 0 zł do 1,50 zł,
 - Banku Millennium S.A. – opłata za usługę cash back spadła z 0,50 zł do 0 zł. Wcześniej opłata wynosiła 0/0,50 i miała charakter warunkowy. Nie była ona pobierana do 31 grudnia 2014 r.

Usługa jest bezpłatna w 9 bankach (analogicznie, jak w poprzednim półroczu): w Banku Handlowym w Warszawie S.A., ING Banku Śląskim S.A., Banku BPH S.A., mBanku S.A., Banku Pocztowym S.A., Banku Millennium S.A., Alior Banku S.A., Credit Agricole Banku Polska S.A. i Euro Banku S.A. Opłatę pobiera 6 banków, gdyż w stosunku do poprzedniego półroczu dołączył Bank Zachodni WBK S.A. z opłatą 1,50 zł. Pozostałe banki to: PKO BP S.A. i Krakowski Bank Spółdzielczy – po 1,00 zł, Bank Pekao S.A. – 0,99 zł, Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Bank Millennium S.A. – po 0,50 zł.

3. Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych

3.1. Wpłata gotówkowa na rachunek bankowy

Wpłata gotówkowa jest formą rozliczeń pieniężnych niewymagającą posiadania rachunku bankowego przez płatnika. Płatnik może zrealizować swoje zobowiązanie, wpłacając na rachunek bankowy odbiorcy gotówkę w różnych instytucjach, takich jak: banki, Poczta Polska czy też inne firmy zajmujące się pośrednictwem w takich wpłatach. Za usługę pobierana jest prowizja i jej wysokość kształtuje się różnie, w zależności od zarówno cennika stosowanego przez ww. podmioty, jak i rodzaju odbiorcy.

3.1.1. Poczta Polska S.A.

Przedsiębiorstwo to ma ustawowe uprawnienie do wykonywania niektórych czynności bankowych, spośród których najważniejszą i najpowszechniejszą jest przyjmowanie wpłat na rachunki bankowe. Rodzaje wpłat na rachunki bankowe w stosunku do poprzedniej analizy nie uległy zmianie i są następujące:

- wpłaty STANDARD – wpłaty na rachunek bankowy,
- wpłaty STANDARD PRIORYTET,
- wpłaty PLUS,
- wpłaty z tytułu składek ZUS,
- wpłaty na rzecz urzędów skarbowych,
- wpłaty z tytułu zobowiązań podatkowych na rzecz urzędów skarbowych.

Wpłaty na rachunki bankowe w oddziałach banków mających siedzibę na terenie kraju przyjmowane są w placówkach pocztowych w godzinach ich pracy oraz przez listonoszy obsługujących tereny wiejskie. W placówkach pocztowych klient może dokonać wpłaty w złotych na rachunek bankowy bez ograniczeń kwotowych, natomiast za pośrednictwem listonoszy kwota wpłaty nie może być wyższa niż równowartość 120% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok, w którym dokonano wpłaty (kwota tego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2014 r. wyniosła 3. 783,46 zł³).

³ Według danych Poczty Polskiej S.A.

W analizowanym półroczu cennik opłat Poczty Polskiej nie uległ zmianie i przedstawia się następująco:

- wpłaty STANDARD – aktualna opłata wynosi 2,90 zł przy kwocie wpłaty do 600,00 zł oraz 0,5% od kwoty wpłaty powyżej 600 zł,
- wpłaty STANDARD PRIORYTET – aktualna opłata wynosi 3,00 zł od wpłaty do kwoty 600,00 zł oraz 0,6% od kwoty wpłaty powyżej 600,00 zł,
- wpłaty STANDARD na rzecz organizacji pożytku publicznego – opłata wynosi 1,00 zł,
- wpłaty STANDARD na rzecz Telekomunikacji Polskiej S.A. z tytułu opłat za usługi telekomunikacyjne – opłata wynosi 1,75 zł,
- wpłaty na rzecz ZUS z tytułu składek ubezpieczeniowych oraz z tytułu zobowiązań podatkowych na rzecz urzędów skarbowych – wpłaty na rzecz ZUS oraz urzędów skarbowych przyjmowane są w placówkach pocztowych z opłatą 5,00 zł od wpłaty bez względu na jej wysokość. Wpłaty na rachunki bankowe ZUS i urzędów skarbowych obsługiwane w ramach Poczтового Konta Firmowego (PKF) przyjmowane są w placówkach pocztowych z opłatą określoną w Taryfie opłat i prowizji bankowych stosowanych przez Bank Pocztowy S.A. dla klientów i mikroprzedsiębiorstw w wysokości 5,00 zł od każdej wpłaty.

Ponadto funkcjonuje tzw. wpłata PLUS, tj. usługa polegająca na przyjmowaniu od klientów w placówkach pocztowych wpłat gotówkowych na rachunki bankowe odbiorców na podstawie umów określających indywidualne zasady obsługi tych wpłat lub pobierania opłat. W ramach tej usługi opłata za dokonanie wpłaty przez klienta nie jest pobierana lub pobierana jest w niższej stawce, niż wynika to z cennika wpłat i wypłat gotówkowych w Poczcie Polskiej S.A. Od początku 2013 r. do programu Wpłata Plus przystąpiło 540 klientów, w I półroczu 2015 roku przystąpiło do ww. programu 51 klientów. Średnia opłata za tzw. wpłatę PLUS wynosiła w I półroczu 2015 r. 1,72 zł (w II półroczu 2014 r. 1,25 zł).

3.1.2. Pośrednicy finansowi

W Polsce funkcjonują podmioty będące instytucjami płatniczymi lub biurami usług płatniczych, zwane dalej „pośrednikami finansowymi”, które w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przyjmują od osób fizycznych środki pieniężne w gotówce w celu przekazania ich na rachunki bankowe tzw. masowych wierzycieli, tj. firm telekomunikacyjnych, zakładów energetycznych, gazowni, telewizji kablowych itp., z tytułu opłat o charakterze periodycznym za usługi świadczone przez tych wierzycieli⁴. Dla celów tego materiału przedstawiono 5 najbardziej reprezentatywnych podmiotów, w których koszty opłacania comiesięcznych rachunków za prąd, gaz, czynsz, telefon itp. kształtują się następująco:

- Wygodne rachunki - sieć punktów jest nadzorowana przez Bank Pekao S.A., który daje gwarancję bezpieczeństwa i prawidłowości realizowanych w nich płatności. Wygodne Rachunki to nowoczesna forma płatności za rachunki domowe (prąd, gaz, telekomunikację,

⁴ Płatności dokonywane w celu realizacji opłat z tytułu usług świadczonych przez masowych wierzycieli, np. za telefon, energię, gaz czy telewizję kablową, są w notatce nazywane „płatnościami masowymi”.

media, usługi komunalne, usługi finansowe, ubezpieczeniowe, itp.). Płatnicy mogą wygodnie opłacać rachunki podczas wizyt w centrach handlowych, a prowizja nie przekracza kwoty 1,99 zł za przyjętą płatność. Rozwiązanie opiera się na technologii wykorzystującej kody kreskowe umieszczone na formularzach rachunków, zawierające informacje niezbędne do przeprowadzenia transakcji.

- Drobne Rachunki – usługa ta jest oferowana w sieci sklepów „Żabka”⁷, obecnie przy współpracy z Bankiem Pekao S.A. (w związku z usługą „Wygodne rachunki” znajdującą się w ofercie banku). Bezpieczeństwo transakcji gwarantowane jest przez Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. W ramach tej usługi dodatkowo klientom oferowana jest Karta Identyfikacji Klienta (KIK), która po prawidłowym wypełnieniu formularza pozwala na skrócenie czasu realizacji płatności, gdyż identyfikacja klienta następuje po zeskanowaniu kodu kreskowego z karty. Opłata za realizację rachunku, dokonywana w formie gotówkowej i za pomocą karty płatniczej (usługa dostępna od czerwca 2011 r.)⁵, wynosi 1,89 zł za rachunki do kwoty 500 zł, natomiast 0,4% za każdy rachunek powyżej 500 zł⁶ (w wybranych sklepach wysokość opłaty może się różnić). W stosunku do II półrocza 2014 r. cena nie uległa zmianie.
- Moje Rachunki – uczestnikami sieci VIATM – Moje Rachunki są firmy wystawiające rachunki, z którymi firma Bill Bird, operator tej sieci, zawarła umowy o współpracy, co gwarantuje bezpieczeństwo transakcji i przepływ środków finansowych. Prowizje za realizację rachunków są zróżnicowane w zależności od rodzaju opłacanej usługi (telefon, gaz, telewizja itp.), a także rodzaju odbiorcy płatności i wahają się – podobnie jak w czerwcu 2014 r. – średnio w przedziale od 0,99 zł do 1,99 zł⁷. Przy rachunkach o wartości powyżej 1.000 zł, poza prowizją ustaloną dla poszczególnych podmiotów, pobierana jest dodatkowa opłata transakcyjna w wysokości 0,3% wartości wpłaty. Warto jednak zaznaczyć, że dodatkowa opłata nie dotyczy wybranych odbiorców (Netia, WIK Opole, 4 Life Direct, Fortum, PAH, WOŚP, Sfera oraz MasterCard).
- PayTel – PayTel jest spółką teleinformatyczną świadczącą specjalistyczne usługi w dziedzinie obsługi płatności masowych, sprzedaży produktów i usług elektronicznych oraz przetwarzania elektronicznych transakcji płatniczych. Jest jedną z największych w Polsce sieci przyjmowania płatności za faktury. Dzięki usłudze „Wszystkie rachunki” można opłacić gotówką rachunki wszystkich wystawców w jednym miejscu. Płatności są rejestrowane tylko na podstawie drukowanego bankowego dowodu wpłaty. Maksymalna prowizja za przyjęcie rachunku to 1,99 zł. Usługa jest dostępna w wybranych punktach współpracujących z PayTel.
- FotoKasa – system stworzony przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. w zastępstwie zlikwidowanego w dniu 29 lutego 2012 r. systemu UniKasa⁸. FotoKasa umożliwia opłacanie rachunków przez skanowanie kodów 2D. Płatność może zostać zrealizowana bezpłatnie za

5 <http://www.zabka.pl/pl/uslugi/platnosc-karta-za-rachunki>,6

6 <http://www.zabka.pl/pl/uslugi/drobne-rachunki>,4

7 <http://www.billbird.pl/cennik,17.html>

8 Dostępna tylko dla klientów posiadających rachunek w Banku Handlowym S.A.

pomocą telefonu komórkowego, zarówno z konta osobistego, jak i z rachunku karty kredytowej klienta w ramach bankowości internetowej Citi Mobile, dostępnej wyłącznie dla klientów Banku Handlowego S.A. W przypadku realizowania płatności w ramach FotoKasy w oddziale lub przy pomocy doradcy prowizje naliczane są zgodnie z Taryfą opłat i prowizji, a ich wysokość zależy od rodzaju konta klienta.

Zestawienie średnich opłat za realizację płatności masowych w ww. podmiotach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Zestawienie średnich opłat za realizację płatności masowych

Poczta Polska S.A.	1,00 – 2,90 zł, powyżej 600 zł – 0,5% (1,72 zł dla wpłat PLUS)
Wygodne rachunki	do 1,99 zł
Drobne Rachunki	1,89 zł, powyżej 500 zł – 0,4%
VIATM Moje Rachunki	od 0,99 zł do 1,99 zł
Pay Tel – Wszystkie rachunki	do 1,99 zł
FotoKasa^B	0 zł (tylko poprzez Citi Mobile)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronach internetowych Poczty Polskiej S.A. i pośredników finansowych.

3.2. Przekaz pieniężny

Funkcjonująca na rynku usługa przekazu pieniężnego, polegająca na pośredniczeniu w przekazaniu gotówki pomiędzy wpłacającym a odbiorcą, jest świadczona głównie przez Poczta Polską S.A. oraz następujące firmy: Western Union i MoneyGram.

3.2.1. Poczta Polska S.A.

- Przekazy pocztowe w obrocie krajowym

Poza opisaną już usługą wpłaty na rachunki bankowe jedną z podstawowych czynności Poczty jest wykonywanie przekazów pocztowych. Usługa ta jest świadczona dla klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych.

- W przekazach pocztowych w obrocie krajowym opłata jest różnicowana w zależności od sposobu/ miejsca nadania – Internet lub placówka pocztowa i przedstawia się następująco (bez mian w stosunku do poprzedniego półrocza):

- przekaz pocztowy w obrocie krajowym nadany za pośrednictwem Internetu – opłata wynosi 1% od kwoty przekazu plus 5,00 zł,
 - przekaz pocztowy w obrocie krajowym nadany w placówce pocztowej – opłata wynosi 1% od kwoty przekazu plus 5,30 zł.
- Przekazy pocztowe w obrocie zagranicznym

Poczta Polska S.A. świadczy również usługę przekazu zagranicznego, która polega na przekazywaniu płatności za granicę zarówno na adres zamieszkania odbiorcy, jak i na jego rachunek bankowy. Z usługi zagranicznego przekazu pocztowego można skorzystać w każdym urzędzie pocztowym na terenie całego kraju. Obecnie istnieje możliwość przekazania płatności do ponad 30 krajów na świecie⁹. Opłata za nadanie przekazu zagranicznego nie uległa zmianie i wynosi 1% kwoty przekazu plus 23,00 zł.

- Ekspres pieniężny – POCZTOWE ZLECENIE WYPŁATY (EP-PZW)

Poczta Polska S.A. realizuje usługę umowną w obrocie krajowym Ekspres Pieniężny – Pocztove Zlecenie Wypłaty polegającą na przekazywaniu za pomocą sieci teleinformatycznych lub innych środków łączności zlecenia wypłaty określonej kwoty pieniężnej. Usługa wykonywana jest od 2013 r. w trzech wariantach:

- Ekspres Pieniężny „na teraz” – wypłata w dowolnym urzędzie pocztowym na terenie kraju po upływie 10 minut od czasu nadania,
- Ekspres Pieniężny „na dziś” – doręczenie pod wskazany adres w ciągu 6 godzin od czasu nadania,
- Ekspres Pieniężny „na jutro” – doręczenie pod wskazany adres w następnym dniu roboczym po dniu nadania.

Usługa EP-PZW jest świadczona przez wszystkie urzędy pocztowe oraz przez stronę internetową Poczty Polskiej. Obowiązuje cennik przedziałowy, tj. określone progi kwotowe i przyporządkowane im opłaty z podziałem na miejsce realizacji usługi tj. placówkę pocztową i Internet. Opłaty za nadanie Ekspresu Pieniężnego przez Internet są niższe niż w przypadku ich realizacji w placówce pocztowej. Opłaty za tę usługę w stosunku do II półrocza 2014 r. nie uległy zmianie i ilustruje je Tabela nr 2.

Tabela 2. Opłaty za usługę Ekspres Pieniężny realizowaną przez Poczta Polska S.A.

⁹ www.poczta-polska.pl/zagraniczny-przekaz-pocztowy/

Poz.	Nazwa	Wartość Ekspresu Pieniężnego	Opłata (w złotych) za nadanie w placówce pocztowej	Opłata (w złotych) za nadanie przez Internet
1	Ekspres Pieniężny "na teraz" (wypłata w placówce pocztowej po upływie 10 minut od czasu nadania)	0,01 – 200	15,00	9,50
		200,01 – 300	17,00	13,00
		300,01 – 500	18,00	14,50
		500,01 – 1000	22,00	18,50
		1000,01 – 5000	43,00	35,00
		5000,01 i więcej	85,00	70,00
2	Ekspres Pieniężny "na dziś" (wypłata pod wskazanym adresem w ciągu 6 godzin od nadania)	0,01 – 200	36,00	34,00
		200,01 – 300	38,00	36,00
		300,01 – 500	39,00	37,00
		500,01 – 1000	43,00	41,00
		1000,01 – 5000	65,00	63,00
		5000,01 i więcej	125,00	123,00
3	Ekspres Pieniężny "na jutro" (wypłata pod wskazanym adresem następnego dnia roboczego od nadania)	0,01 – 200	16,50	11,00
		200,01 – 300	18,50	14,50
		300,01 – 500	19,50	16,00
		500,01 – 1000	23,50	20,00
		1000,01 – 5000	44,50	36,50
		5000,01 i więcej	90,00	71,50

UWAGA: do terminów realizacji określonych w poz. 1-3 nie wlicza się czasu określonego w § 4 ust. 3 Regulaminu świadczenia usługi Ekspres Pieniężny w obrocie krajowym.

Źródło: Dane Poczty Polskiej S.A.

3.2.2. Western Union FSI

- Western Union FSI jest amerykańską firmą notowaną na nowojorskiej giełdzie papierów wartościowych i światowym liderem na rynku szybkich przekazów pieniężnych. Swym klientom oferuje około 500.000 placówek zlokalizowanych w 200 krajach na całym świecie. Największą sieć przedstawicieli Western Union w Polsce tworzą następujące podmioty: Bank Pekao S.A., PKO Bank Polski S.A. oraz inne współpracujące z bankami firmy. Międzynarodowe Przekazy Pieniężne Western Union są przeznaczone tylko dla osób fizycznych. W większości krajów przekazy są realizowane w walucie danego kraju, przy czym niektóre kraje mogą dodatkowo wprowadzić możliwość obsługi transakcji w innej walucie. Na przykład w Polsce wpłaty i wypłaty realizowane są w złotych lub w USD. Opłaty za przekazy pobierane są w całości od nadawców i wyłącznie w złotych. Kwota jednorazowego przekazu wysłanego z Polski wynosi maksymalnie 7 500 USD lub równowartość w złotych. Przekazy odbierane w Polsce (nadane za granicą) nie mają ograniczeń kwotowych. Usługa Western Union obejmuje również przekazy krajowe, które realizowane są na podstawie standardów określonych dla Międzynarodowych Przekazów Pieniężnych Western Union, przy czym walutą obowiązującą przy wpłatach

i wypłatach realizowanych w Polsce jest wyłącznie złoty¹⁰. Opłaty obowiązujące przy wysyłaniu krajowych przekazów są zróżnicowane w zależności od wysokości przekazywanej kwoty. W analizowanym okresie nie było zmian w zakresie opłat. Opłaty na koniec czerwca 2015 r. i kształtują się następująco:

- od kwoty 1 zł do 150,00 zł – opłata wynosi 10,00 zł,
- od kwoty 150,01 do 300,00 zł – opłata wynosi 20,00 zł,
- od kwoty 300,01 do 500,00 zł – opłata wynosi 25,00 zł,
- od kwoty 500,01 do 1 000,00 – opłata wynosi 30,00 zł,
- od kwoty 1 000,01 do kwoty 2 000,00 zł – opłata wynosi 40,00 zł,
- od kwoty 2 000,01 do kwoty 3 000,00 – opłata wynosi 55,00 zł,
- od kwoty 3 000,01 – opłata wynosi 2% kwoty przekazu + 3,00 zł.

Usługa dodatkowa polegająca na „Dołączeniu wiadomości do przekazu” jest bezpłatna.

3.2.3. MoneyGram

MoneyGram jest firmą świadczącą usługi w dziedzinie ogólnoswiatowych przekazów pieniężnych, w oparciu o sieć 300 000 lokalnych agentów w ponad 197 krajach i regionach. W Polsce z usług MoneyGram można skorzystać w oddziałach Banku BGŻ BNP Paribas S.A., Banku Pocztowego S.A., Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., International Currency Exchange oraz w każdym punkcie oznaczonym logo „Moje Przekazy”. MoneyGram nie stosuje jednolitej tabeli prowizji i opłat. Do wyliczenia wysokości opłaty za przekaz pieniężny wykonany w placówkach MoneyGram każdorazowo podaje się kraj oraz kwotę transferu. Poza opłatami za przekaz pobieranymi przy transakcji może obowiązywać kurs walutowy ustalony przez MoneyGram lub jego agentów¹¹. Przykładowe opłaty za realizację przekazów pieniężnych przedstawiają się następująco:

- przekaz pieniężny w kwocie 100 zł na terenie Polski – opłata 8 zł,
- przekaz pieniężny w kwocie 100 zł z Polski do Francji – opłata 25 zł.

Zestawienie opłat za realizację przekazu pieniężnego w ww. podmiotach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Zestawienie opłat za realizację przekazu pieniężnego

¹⁰ http://www.westernunion.com.pl/viewpage.php?page_id=7

¹¹ <http://www.moneygram.com/MGI/PL/PL/Market/Market.htm?CC=PL&LC=PL>

Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych

	Obrót krajowy	Obrót zagraniczny
Poczta Polska S.A.	5,30 zł + 1% np. przekaz na 100 zł – opłata 6,30 zł	1% kwoty przekazu +23 zł np. przekaz na 100 zł – opłata 24 zł
Western Union*	np. 100 zł – opłata 10,00 zł	np. przekaz 100 zł do Francji – 30,00 zł
Money Gram**	np. 100 zł – opłata 8,00 zł	np. przekaz 100 zł do Francji – opłata 25,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronach internetowych Poczty Polskiej S.A., Western Union i MoneyGram.

* Tabela opłat Western Union dla przekazu zagranicznego zróżnicowana jest w zależności od kraju i kwoty.

** MoneyGram nie stosuje jednolitej taryfy opłat i prowizji. Do wyliczenia kwoty każdorazowo podaje się kraj i kwotę przekazu.

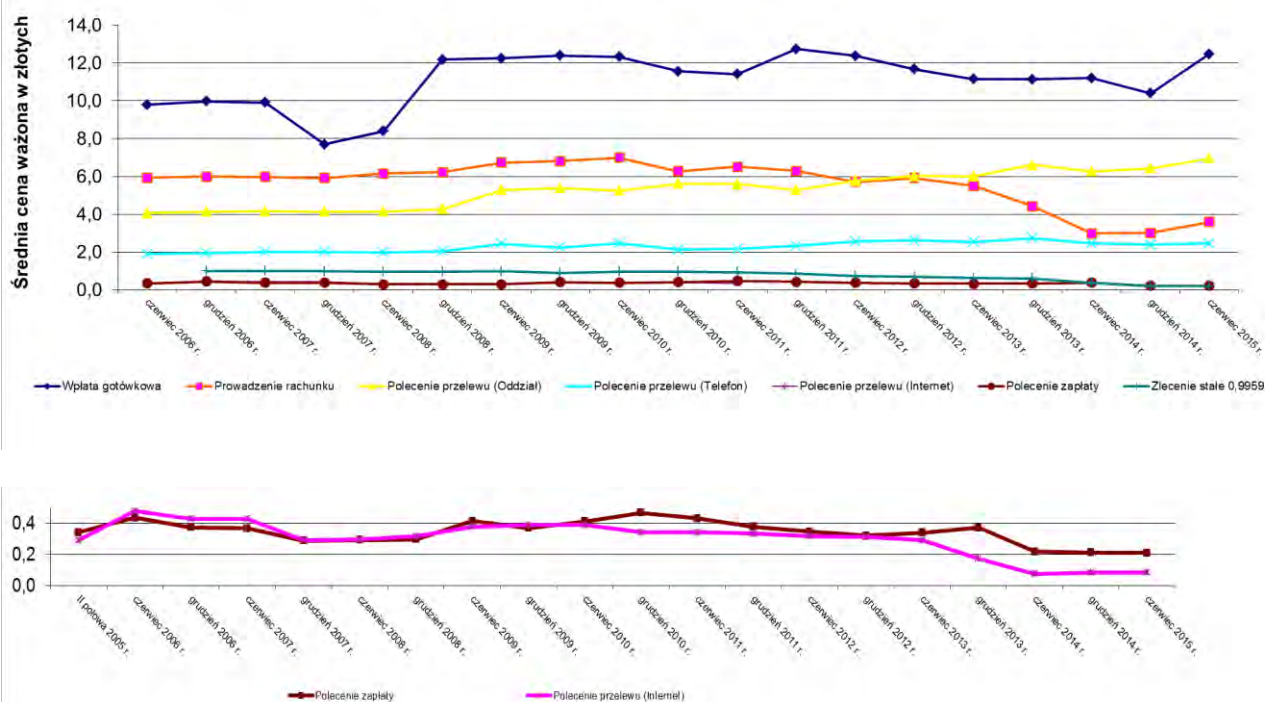
4. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych produktów bankowych w okresie od 2005 r.

Porównanie średnich cen ważonych poszczególnych badanych produktów bankowych w okresie od II połowy 2005 r., tj. od momentu rozpoczęcia analiz ww. cen przez DSP, do czerwca 2015 r. prezentuje wykres nr 1. Zastosowano w nim średnią ważoną, gdzie tzw. wagą jest pozycja banku na rynku mierzona wielkością jego sumy bilansowej. Dzięki takiemu założeniu uzyskana średnia zbliża się najbardziej do cen poszczególnych produktów w bankach o największym udziale w rynku. Na wykresie nr 1 widać zmiany średnich cen spowodowane decyzjami o podwyżkach lub obniżkach największych banków, podczas gdy takie same lub nawet większe ruchy cenowe dokonywane przez mniejsze banki pozostają na wykresie prawie niezauważalne.

Na przestrzeni analizowanych lat wyraźnie widoczna jest różnica między ceną najwyższą, odnoszącą się do produktów opartych na obsłudze manualnej (wpłata gotówkowa i polecenie przelewu złożone w oddziale), a cenami niższymi, odnoszącymi się do produktów preferowanych przez banki, tj. przelewu składanego przez Internet i polecenia zapłaty. Potwierdza to stosowaną dotychczas politykę banków, zachęcającą klientów do stosowania najmniej pracochłonnych z punktu widzenia banków i umożliwiających jak największą automatyzację kanałów komunikacji.

Wykres nr 1. Tendencje zmian średnich ważonych poszczególnych produktów bankowych w okresie od II połowy 2005 r. do czerwca 2015 r.

Wykres nr 1. Tendencje zmian średnich ważonych poszczególnych produktów bankowych w okresie od II połowy 2005 r. do czerwca 2015 r.

Wykres nr 1 jest odzwierciedleniem danych obejmujących grupę banków poddawanych analizie w poszczególnych okresach, tj. do czerwca 2010 r. 15 banków, od grudnia 2010 r. grupę 20 banków, w czerwcu 2012 r. grupę 23 banków, w grudniu 2012 r. grupę 22 banków (bez Polbank EFG S.A., w związku z połączeniem z Raiffeisen Bank Polska S.A., które nastąpiło w dniu 31 grudnia 2012 r.), w czerwcu 2013 r. i grudniu 2013 r. grupę 21 banków (bez Kredyt Banku S.A., w związku z połączeniem z Bankiem Zachodnim WBK S.A., które nastąpiło w dniu 4 stycznia 2013 r.), w czerwcu 2014 r. grupę 20 banków (bez DNB Bank Polska S.A., który z uwagi na reorganizację w maju 2013 r. przekazał obsługę klientów indywidualnych do Getin Noble Bank S.A., pozostawiając obsługę klientów korporacyjnych i samorządowych), w grudniu 2014 r. grupę 19 banków (bez Nordea Banku S.A., w związku z połączeniem z PKO BP SA, które nastąpiło w dniu 31 października 2014 r.) a w czerwcu 2015 r. grupę 18 banków (bez BNP Paribas Banku Polska S.A., w związku z połączeniem z BGŻ S.A., które nastąpiło w dniu 30 kwietnia 2015 r.).

Przechodząc do analizy poszczególnych średnich ważonych usług, można stwierdzić, że:

- Wpłata gotówkowa – średnia ważona cena minimalna wpłaty gotówkowej wyniosła w grudniu 2013 r. 11,15 zł, w czerwcu 2014 r. 11,20 zł, w grudniu 2014 r. 10,39 zł a w czerwcu 2015 r. 12,48 zł. Średnia ta nadal pozostaje na najwyższym poziomie spośród badanych produktów bankowych. Wzrost w stosunku do grudnia 2014 r. spowodowany jest pod-

wyżką opłaty za wpłaty gotówkowe w 2 bankach: w Banku BPH S.A. – z min. 15,00 zł max 0,75% do min. 20,00 zł max 0,75% i Banku Zachodnim WBK S.A. – z min. 7,00 zł max 1% do min. 20 zł max 1%.

- Prowadzenie rachunku bankowego – średnia ważona opłata za prowadzenie rachunku w grudniu 2013 r. wyniosła 4,42 zł, w czerwcu 2014 r. 2,97 zł, w grudniu 2014 r. 3,02 zł, a w czerwcu 2015 r. 3,59 zł. Spadek w czerwcu 2014 r. w stosunku do grudnia 2013 r. nie był wynikiem bezpośredniego obniżenia opłat za prowadzenie rachunków w analizowanych bankach, lecz konsekwencją zmiany oferty dla klientów indywidualnych w dwóch bankach (Bank Zachodni WBK S.A. i BGŻ S.A.) i dedykowania klientom nowych standardowych kont na nowych, korzystniejszych warunkach cenowych zamiast dotychczasowych kont oraz wynikiem ujednoczenia prezentacji cenowej kont w dwóch innych bankach (w Millennium Bank S.A. i Banku Pocztowym S.A.). Od czerwca 2014 r. opłata ta systematycznie wzrasta. Wzrost w analizowanym okresie w stosunku do grudnia 2014 r. jest wynikiem podwyżki opłat za prowadzenie rachunku w 2 bankach: Banku BGŻ BNP Paribas S.A. z 0 zł do 10,00 zł i Credit Agricole Bank Polska S.A. z 4,00 zł do 4,90 zł.
- Polecenie przelewu zlecane w oddziale – w grudniu 2013 r. średnia ważona opłata dla polecenia przelewu zlecanego w oddziale wyniosła 6,62 zł, na koniec czerwca 2014 r. 6,28 zł, na koniec grudnia 2014 r. 6,43 zł, a na koniec czerwca 2015 r. 6,95 zł. Od czerwca 2014 r. systematycznie ona wzrasta, a o wzroście w analizowanym okresie zdecydowały podwyżki opłat za tę usługę w 3 bankach, tj. w Banku Zachodnim WBK S.A. z 7,00 zł do 8,00 zł, w Krakowskim Banku Spółdzielczym z 2,00 zł do 2,30 zł i w Credit Agricole Bank Polska S.A. z 7,00 zł do 8,90 zł.
- Polecenie przelewu zlecane przez telefon – średnia cena za tę usługę wyniosła w grudniu 2013 r. 2,74 zł, w czerwcu 2014 r. 2,46 zł, w grudniu 2014 r. 2,39 zł, a w analizowanym okresie 2,45 zł. Wzrost tej opłaty na koniec czerwca 2015 r. jest wynikiem podwyżki w Credit Agricole Bank Polska S.A. z 3,00 zł do 5,90 zł.
- Polecenie przelewu zlecane przez Internet – średnia cena ważona za realizację ww. instrumentu w grudniu 2013 r. wyniosła 0,17 zł, a w czerwcu 2014 r. wyniosła 0,08 zł i była wynikiem obniżki do poziomu 0 zł w 3 bankach: w BGŻ S.A., Banku Zachodnim WBK S.A. i BNP Paribas Bank Polska S.A. Na koniec grudnia 2014 r. średnia cena ważona za realizację polecenia przelewu przez Internet wynosiła 0,09 zł a w analizowanym okresie wynosi 0,08 zł. Nie było zmian cenowych w tym okresie dla tego instrumentu, niewielkie wahania wynikają z nieuwzględnienia w obecnej analizie BNP Paribas Bank Polska S.A. z uwagi na połączenie z BGŻ S.A.
- Polecenie zapłaty – średnia ważona dla tego instrumentu płatniczego wyniosła w grudniu 2013 r. 0,37 zł, w czerwcu 2014 r. 0,22 zł, w grudniu 2014 r. 0,21 zł i utrzymywała się na tym samym poziomie również w analizowanym okresie.
- Zlecenie stałe – średnia opłata za realizację ww. instrumentu płatniczego wyniosła w grudniu 2013 r. 0,36 zł, w czerwcu 2014 r. 0,20 zł, w grudniu 2014 r. i w analizowanym okresie pozostała na niezmiennym poziomie, tj. 0,20 zł.

5. Podsumowanie

Powyższa analiza wskazuje, że I półrocze 2015 r. w odniesieniu do II półrocza 2014 r. było okresem dość istotnych zmian cenowych, widocznych w taryfach banków i odczuwalnych przez klientów. Zgodnie z opiniami banków, wyrażanymi m.in. w mediach, podwyżki opłat były bezpośrednią odpowiedzią banków na zmiany, jakie działy się w ich otoczeniu, do których w szczególności należały:

- kolejna, po obniżce od lipca 2014 r. (do wysokości 0,5%) obniżka opłat interchange od stycznia 2015 r. i spadek przychodów prowizyjnych banków z tytułu płatności kartami. Od stycznia 2015 r. opłata interchange za transakcje z użyciem karty kredytowej wynosi 0,3% wartości transakcji, a z użyciem karty debetowej wynosi 0,2% wartości transakcji.

- niskie stopy procentowe, co wiąże się ze spadkiem przychodów z tytułu odsetek od kredytów w bankach,

- wzrost składek na BFG.

Aktualna analiza obejmuje 18 banków i w stosunku do poprzedniego półrocza nie uwzględnia BNP Paribas Bank Polska S.A., który w dn. 30.04.2015 r. połączył się z BGŻ S.A. Analogiczna sytuacja miała miejsce w poprzednim półroczu, gdzie również liczba analizowanych banków w stosunku do poprzedniego okresu zmniejszyła się o jeden z uwagi na połączenie Nordea Banku S.A. z PKO BP S.A. Ta konsolidacja banków stanowi wyraźny trend na rynku polskim i jest to również czynnik sprzyjający wzrostowi cen usług bankowych. Z uwagi na mniejszą liczbę banków spada konkurencyjność usług, często ma miejsce wyrównywanie warunków cenowych w łączonych bankach, nadawanie produktom statusu wycofanych i aktualizacja warunków cenowych do cen aktualnie funkcjonujących produktów i usług bankowych.

Analiza opłat za prowadzenie konta i opłat za użytkowanie karty debetowej w I półroczu 2015 r. pokazuje, że wzrosły one w stosunku do II półrocza 2014 r. prawie o jedną czwartą w przypadku konta (23,94%) i ponad jedną trzecią w przypadku opłaty za użytkowanie karty debetowej (38,43%).

Podsumowując zmiany w zakresie opłat związanych z rachunkiem bankowym w I półroczu 2015 r., należy stwierdzić, że były one ukierunkowane na:

- bezpośrednie podniesienie opłaty za prowadzenie konta, co dotyczyło Banku BGŻ BNP Paribas S.A. (wzrost tej opłaty z 0 zł do 10 zł) i Credit Agricole Banku Polska S.A. (wzrost opłaty z 4 zł do 4,90 zł),
- podniesienie opłaty za realizację polecenia przelewu w oddziale banku, co dotyczyło 3 banków: Banku Zachodniego WBK S.A. (z 7 zł do 8 zł), Krakowskiego Banku Spółdzielczego (z 2 zł do 2,30 zł) i Credit Agricole Banku Polska S.A. (z 7 zł do 8,90 zł). Niewielka zmiana tej opłaty o 0,01 zł, tj. z 8,99 zł do 9 zł, miała miejsce w Banku BPH S.A. i dotyczyła konta internetowego Lubię to!Konto. Ta sama skala opłat w tym banku i dla tego sa-

mego konta dotyczyła polecenia zapłaty (wzrost z 0,99 zł do 1 zł) i zlecenia stałego (wzrost z 1,99 zł do 2 zł).

- podniesienia opłaty za wpłaty gotówkowe na rachunek bankowy, co dotyczyło 2 banków: Banku Zachodniego WBK S.A. (z 7 zł do 20 zł) i Banku BPH S.A. (z 15 zł do 20 zł).

Kolejnym kierunkiem zmian przy kontach w I półroczu 2015 r. było:

- zapewnienie przez bank określonej opłaty cenowej za konto, tzw. gwarancja niezmienności ceny. Dotyczyło to Raiffeisen Banku Polska S.A. i Wymarzonego Konta wprowadzonego do oferty banku w marcu 2015 r. oraz Getin Noble Banku S.A. i konta Getin Up, założonego w okresie od 10 października ub. roku do końca lutego 2015 r., które jest dożywotnio darmowe. Swoje konta o takim charakterze utrzymały: Bank Pocztowy S.A. i Pocztowe Konto Zawsze Darmowe z dożywotnią gwarancją niezmienności ceny oraz Alior Bank S.A. i Konto Wyższej jakości z 5-letnią gwarancją niezmienności ceny. O ile ww. konta są bezpłatne na zawsze, to karty debetowe do tych kont już kosztują, co daje bankom możliwość manewrowania ceną i zarobienia na tych produktach.
- wprowadzenie oprocentowania środków na zwykłym koncie, mającym status rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. Dotyczy to: Banku BGŻ BNP Paribas S.A. i Konta Praktycznego (oprocentowanie wynosi 4% dla kwoty do 5.000 zł, obowiązuje przez 12 miesięcy, ale warunkiem jest aktywna karta do rachunku), Raiffeisen Banku Polska S.A. i Wymarzonego Konta (oprocentowanie progresywne od 0,5% do kwoty 3.000 zł, 1,5% dla kwoty od 3.000 zł do 10.000 zł i 2% dla kwot powyżej 10.000 zł), Eurobanku S.A. dla konta Active (dawne Online) (2% do kwoty 1.500 zł do końca 2015 r.) oraz mBanku dla eKonta mobilnego plus (4% w skali roku dla kwoty do 3.000 zł).

Z grupy 18 analizowanych banków w 7 bankach miesięczna opłata za prowadzenie konta ma charakter warunkowy. W zdecydowanej większości warunki dotyczą miesięcznych wpływów na konto w przedziale od 1.000 zł do 3.000 zł. W 11 bankach opłata ta ma charakter bezwarunkowy, przy czym w 5 bankach wynosi 0 zł, a w 6 bankach jest to stała opłata w przedziale od 1 zł do 3,80 zł.

Analiza opłat za korzystanie z konta w I półroczu 2015 r. wskazuje, że nie było zmian w zakresie cen związanych z realizacją poleceń przelewu przez Internet, poleceń zapłaty i zleceń stałych (poza kosmetycznymi zmianami w Banku BPH S.A. dla konta internetowego *Lubię to!Konto*).

Powyższe świadczy o tym, że banki, proponując w swoich ofertach gwarancję niezmienności opłat za konto i oprocentowanie środków na zwykłym koncie, starają się utrzymać klientów i konta oraz pozyskać nowych, a ponadto ukierunkowując podwyżki opłat za usługi transakcyjne na opłaty za polecenia przelewu w oddziale czy wpłaty gotówkowe, mobilizują one klientów do większej aktywności i transakcyjności, ale z wykorzystaniem elektronicznych kanałów.

Podsumowując zmiany w zakresie miesięcznych opłat za użytkowanie karty debetowej w I półroczu 2015 r. na tle II półrocza 2014 r., należy stwierdzić, że uwagę zwracają:

- bezpośrednio podwyżki miesięcznej opłaty za użytkowanie karty debetowej wydanej do rachunku w 5 bankach, dotyczy to: Banku Zachodniego WBK S.A. z 0 zł do 7 zł, mBanku S.A. z 4 zł do 6 zł, Deutsche Banku PBC S.A. z 5 zł do 10 zł, Credit Agricole Banku Polska S.A. z 3 zł do 3,90 zł i Raiffeisen Banku Polska S.A. z 0 zł do 3 zł,
- zmiany/ zaostrożenie warunków uprawniających do zwolnienia z miesięcznej opłaty za użytkowanie karty debetowej w 4 bankach, polegające głównie na zwiększeniu wartości miesięcznych transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą. Dotyczy to: PKO BP S.A., w którym zmniejszono liczbę progów kwotowych (a dla kart debetowych do kont wycofanych z oferty banku PKO Konto za Zero nastąpił wzrost minimalnej wartości transakcji bezgotówkowych ze 150 zł do 300 zł), ING Banku Śląskiego S.A., w którym zwiększono minimalną wartość transakcji bezgotówkowych z 200 zł do 300 zł, mBanku S.A., w którym podniesiono minimalną wartość transakcji bezgotówkowych z 200 zł do 300 zł i Deutsche Banku PBC S.A., gdzie miał miejsce wzrost minimalnej wartości transakcji bezgotówkowych z 200 zł do 700 zł,
- podwyżka lub wprowadzenie prowizji za przewalutowanie transakcji w 3 bankach. Dotyczyło to PKO BP SA z 2% do 3%, Krakowskiego Banku Spółdzielczego (nowa prowizja w wysokości 3%) i Eurobanku S.A. (nowa prowizja w wysokości 3%),
- ograniczenie sieci darmowych bankomatów w 2 bankach, mianowicie w Banku Polska Kasa Opieki S.A., który wprowadził opłatę za wypłaty gotówki w sieci bankomatów Euronetu w wysokości 1,49 zł. Jest to promocyjna opłata obowiązująca do 30.04.2016 r., zaś po tym terminie obowiązywać będzie standardowa opłata jak dla wypłat z obcych bankomatów. Drugim bankiem jest Credit Agricole Bank Polska S.A., który zrezygnował z darmowych wypłat w sieci bankomatów Banku Zachodniego WBK S.A.
- podwyżka opłaty za wypłaty gotówki w obcych bankomatach w kraju wprowadzona przez jeden bank, tj. Bank Handlowy w Warszawie S.A. z 1 zł do 3 zł,
- podniesienie opłaty za usługę cash back przez jeden bank, tj. Bank Zachodni WBK S.A. z 0 zł do 1,50 zł.

Powyższe zmiany w zakresie opłat związanych z używaniem kart debetowych wydanych do analizowanych przez NBP rachunków świadczą o tym, że banki dość mocno próbują nadrobić spadek przychodów prowizyjnych z tytułu obniżki opłaty interchange i innych przesłanek.

Jak przedstawiono w niniejszej materiale, wpłata gotówkowa na rachunek bankowy może być zrealizowana zarówno w bankach, na poczcie, jak i u pośredników finansowych. Tego typu transakcje dotyczą przede wszystkim regulowania comiesięcznych należności wobec tzw. masowych wierzycieli, a ich koszt kształtuje się różnie w zależności od podmiotu przyjmującego wpłatę, jak odbiorcy płatności. Usługa ta jest nadal najdroższa w placówce bankowej, średnio kosztuje 15,55 zł przy rozpiętości cenowej od 3,00 zł do 20,00 zł. Na poczcie usługa kosztuje od 1,00 zł do 2,90 zł, a najtańsza jest u pośredników finansowych, mieści się w przedziale 0,99 zł - 1,99 zł. W analizowanym okresie ani Poczta Polska, ani pośrednicy finansowi nie wprowadzali zmian opłaty za wpłaty gotówkowe.

Z punktu widzenia osoby wpłacającej usługą zbliżoną do wpłaty gotówkowej jest przekaz pieniężny. Usługa ta nie wymaga od wpłacającego ani od odbiorcy posiadania rachunku bankowego i w obrocie krajowym świadczona jest głównie przez Poczta Polska, natomiast w obrocie międzynarodowym przez różne firmy, z których najbardziej znane to Western Union i MoneyGram. W analizowanym okresie nie wprowadzono zmian cenowych w tym zakresie.

Reasumując, I półrocze 2015 r. to okres podwyżek cenowych dotyczących analizowanego przez nas konta standardowego i wydanej do niego karty debetowej, które są fragmentem całego wachlarza produktów i usług bankowych, w odniesieniu, do których banki stosowały zmiany cenowe z uwagi na warunki, w jakich przyszło im działać, tj. w szczególności w świetle obniżenia w analizowanym półroczu zarówno opłat interchange, jak i stóp procentowych NBP, będących głównymi czynnikami sprzyjającymi spadkom przychodów banków.

Załączniki

Załącznik nr 1

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku bankowego oraz realizację wpłaty gotówkowej, polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w grudniu 2014 r. i w czerwcu 2015 r.

Załącznik nr 2

Wysokość stosowanych przez polskie banki prowizji i opłat w złotych związanych z obsługą kart debetowych w grudniu 2014 r. i w czerwcu 2015 r.

www.nbp.pl

